

BEDRİ NOYAN DEDEBABA'NIN HEKİMLİĞİ

Bedri Noyan Dedebara's Doctoring

Die Medizinische von Bedri Noyan Dedebara

Aziz ALTI *

ÖZ

1912 senesinde günümüzde Yunanistan'ın bir şehri olan Serez'de doğan Bedri Noyan, ilk ve orta öğrenimini Anadolu'nun muhtelif yerlerinde tamamlamıştır. 1931 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde yüksek tahsiline başlamıştır. Tıp Fakültesi öğrencilik yıllarında hocalarıyla ve arkadaşlarıyla iyi diyaloglar kurmayı başaran Noyan, aynı zamanda sosyal etkinliklere de dahil olarak aktif bir öğrencilik yaşamına sahip olmuştur. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesindeki eğitimini 1937 yılında tamamlayarak buradan mezun olmuştur. 1937 yılında hekimlik mesleğine başlayan Noyan, aynı yıl vatani görevini yerine getirmek için askere gitmiştir. Askerlik görevini ifa etmesinin ardından bir müddet İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hijyen Enstitüsü'nde Asistan olarak çalışmıştır. Daha sonra ihtisasını Ankara Numune Hastanesinde kulak burun boğaz kliniğinde yapmıştır. Ardından mütehassis olarak Diyarbakır ve Gaziantep hastanelerinde çalışmıştır. Diyarbakır'da görev yaptığı yıllarda bir dönem Diyarbakır Halkevi başkanlığı görevini de yürüten Noyan, bu vazifede iken halk sağlığına yönelik çalışmalarda bulunmuştur. 1946 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde girdiği sınavı başarıyla geçerek kulak, burun ve boğaz alanında doçent unvanını almıştır. 1946'dan 1951 yılına kadar İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 1951 yılında üniversitedeki öğretim üyeliği görevinden ayrılan

* Doç. Dr., Munzur Üniversitesi Tarih Bölümü, Tunceli, ORCID: 0000-0002-5009-9438.

Noyan, Aydın'da serbest hekim olarak çalışmaya başlamıştır. 1958 senesinde Bektaşiliğe intisap eden Noyan, derviş, baba ve halifebaba makamlarının ardından 1960 yılında "Dedebaba"lık makamına seçilmiştir. Noyan, Bektaşiliğin "Babagân" kolunun en üst mertebesi olarak bilinen Dedebabalık makamında 37 yıl görev yapmıştır. Bedri Noyan Dedebaba hekimlik mesleğini ise 1987'ye kadar aktif olarak icra etmiştir. Çok yönlü bir kişiliğe sahip olan Noyan, kaleme aldığı tasavvuf temalı hatlarına hekimlik duygularını da yansıtmıştır. Noyan yaptığı çalışmalarla da Tıp literatürüne önemli katkılar sunmuştur. Bu makalede Bedri Noyan Dedebabanın hekimlik geçmişi ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bedri Noyan, Bektaşi, Dedebaba, Hekim, Babagân.

ABSTRACT

Bedri Noyan who was born in Serez, which is today a city in Greece in 1912, completed his primary and secondary education in various parts of Anatolia. He started his higher education at Istanbul University Faculty of Medicine in 1931. Noyan, who managed to establish good dialogues with his professors and friends during his student years at the Faculty of Medicine, also had an active student life by participating in social activities. He completed his education at Istanbul University Faculty of Medicine and graduated from there in 1937. Noyan, who started his medical career in 1937, went to the military in the same year to fulfill his national duty. After completing his military service, he worked as an assistant at the Hygiene Institute of Istanbul University Faculty of Medicine for a while. Later Noyan did his specialization in the ear, nose, and throat clinic at Ankara Numune Hospital. Afterwards, he worked as a specialist in Diyarbakır and Gaziantep hospitals. Noyan, who also served as the president of Diyarbakır Community Center for a while during his time in Diyarbakır, carried out studies on public health while in this position. In 1946, he successfully passed the exam at Istanbul University Faculty of Medicine and received the title of associate professor in the field of ear, nose and throat. He worked as a faculty member at Istanbul University Faculty of Medicine from 1946 to 1951. Noyan who left his teaching position at the university in 1951, started working as a freelance doctor in Aydın. Noyan, who converted to Bektashism in 1958, was elected to the position of "Dedebaba" in 1960, after the positions of dervish, baba and halifebaba. Noyan served in the dedebaba position, known as the highest rank of the Babagân branch of Bektashism, for 37 years. Bedri Noyan Dedebaba actively practiced medicine until 1987. Noyan, who has a versatile personality, also reflected his feelings about medicine in the Sufi-themed lines he wrote. Noyan has made significant contributions to the medical literature with his studies. In this article, Bedri Noyan Dedebaba's doctoring history has been tried to be discussed.

Keywords: Bedri Noyan, Bektashi, Dedebaba, Doctor, Babagân.

ZUSAMMENFASSUNG

Bedri Noyan wurde 1912 in Serres, einer Stadt im heutigen Griechenland, geboren und absolvierte seine Grund- und Sekundarschulbildung in verschiedenen Teilen Anatoliens. Im Jahr 1931 begann er sein Studium an der Medizinischen Fakultät der Universität Istanbul. Während seiner Studienzeit an der Medizinischen Fakultät gelang es Noyan, gute Kontakte zu seinen Lehrern und Freunden zu knüpfen und er führte ein aktives Studentenleben, während dessen er sich an unterschiedlichen sozialen Aktivitäten beteiligte. 1937 schloss er sein Studium an der Medizinischen Fakultät ab. Im selben Jahr begann Noyan seine Karriere als Arzt und ging im selben Jahr zum Militär, um seine staatsbürgerliche Pflicht zu erfüllen. Nach seinem Militärdienst arbeitete er eine Zeit lang als Assistent im Institut für Hygiene an der Medizinischen Fakultät der Universität Istanbul. Anschließend absolvierte er seine Spezialisierung in der Hals-, Nasen- und Ohrenklinik des Numune-Krankenhauses in Ankara. Danach arbeitete er als Facharzt in den Krankenhäusern von Diyarbakır und Gaziantep. Während seiner Dienstjahre in Diyarbakır war Noyan auch eine Zeit lang Präsident des Diyarbakır-Volkshauses und führte in dieser Funktion Studien zur öffentlichen Gesundheit durch. Im Jahr 1946 legte er erfolgreich die Prüfung an der Medizinischen Fakultät der Universität Istanbul ab und erhielt den Titel eines außerordentlichen Professors für Hals-, Nasen- und Ohrenheilkunde. Von 1946 bis 1951 arbeitete er als Dozent an der Medizinischen Fakultät der Universität Istanbul. Im Jahr 1951 verließ Noyan seine Position als Dozent an der Universität und begann, als freiberuflicher Arzt in Aydın zu arbeiten. 1958 wurde Noyan in den Bektaschismus eingeweiht und 1960 in das Amt des „Dedebaba“ gewählt, das auf die Ämter des Derwischs, des Baba und des Halifebaba folgt. Noyan bekleidete 37 Jahre lang das Amt des Dedebaba, das im bektaschitischen Babagân-Orden als höchster Rang gilt. Bedri Noyan Dedebaba praktizierte bis 1987 aktiv als Arzt. Der vielseitige Noyan drückte seine Gefühle als Arzt in seinen Kalligraphien aus, in denen er sufistische Themen verarbeitete. Mit seinen Werken leistete Noyan auch einen wichtigen Beitrag zur medizinischen Literatur. In diesem Artikel wird die medizinische Laufbahn von Bedri Noyan Dedebaba erörtert.

Schlüsselwörter: Bedri Noyan, Bektaschiten, Dedebaba, Arzt, Babagân.

Giriş

Bektaşiliğin tarikat silsilesi içinde Babagân kolunun en üst mertebesinde Dedebaralık makamı yer almaktadır. 16. yüzyılda Balım Sultan tarafından Bektaşilikte mücerretlik erkanı ihdas edilmiş ve ardından Sersem Ali Baba ilk dedebaba unvanı ile tarihteki yerini almıştır (Altı, 2019: 42-46). Tarihsel süreç içinde çalışmamıza da konu olan Bedri Noyan 1960-1997 yılları arasında Bektaşilerin otuz altıncı Dedebarası olarak görevini ifa etmiştir (Üzüm, 2007: 214). Bedri Noyan, “Dedebara” kimliğinin yanı sıra farklı meziyetlere sahip idi. O şair, hattat, ressam, söz yazarı ve aynı zamanda bir hekim idi. Noyan, ilk etapta Dedebara vasfıyla ön plana çıktığı için kendisinin bu özelliğine yönelik çalışmalar kaleme alınmıştır. Bunun yanı sıra hattatlığına (Balibeyoğlu, 1998: 49-52) ve şairliğine dair çalışmalar da mevcuttur (Kurdoğlu, 1967: 482-486). Ancak bunlar maalesef yeterli değildir. Abdurrahman Güzel de Noyan'ın sanatçı kişiliğinin önemini vurgulamış, bu alana yönelik çalışmaların yapılmasını temenni etmiştir (Güzel, 1998: 24). Bununla birlikte Bedri Noyan Dedebaranın hayatını idame ettirdiği ve meslek olarak icra ettiği hekimlik kimliğinin de derli toplu olarak şimdiye kadar ele alınmamış olması bizi bu yönde bir çalışmaya yöneltmiştir. Kulak, burun ve boğaz uzmanı olan Bedri Noyan, ihtisas alanında rüştünü ispat etmiş akademik kariyer basamaklarını geçerek alanında “Doçent” unvanını almıştır. 1960 yılında Bektaşiliğin Babagân kolunun Dedebarası olan Bedri Noyan, yaptığı çalışmalarında ve verdiği icazetnamelerinde Dedebara unvanıyla birlikte Doçent, Doktor ya da Op. Dr. unvanlarını da kullanmıştır. Bu durum onun hayatının her alanında hekimlik unvanını kullandığını göstermesi açısından mühimdir. Bu çalışmada Bedri Noyan Dedebaranın hekimliği üzerinde durularak kendisinin bu yönü hakkında var olan literatür eksikliğine katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Üniversiteye Kadar Olan Eğitimi

Asıl adı Salih Bedreddin olan Bedri Noyan, 1912'de subay olan babasının görev yaptığı Serez'de doğdu. Babasının adı İsmail Hakkı, annesinin adı ise Refia Hanım idi (Noyan, 1998: 350)¹. Doğduğu sene ailesi Anadolu'ya dönüş yaptı ve babasının memuriyet hayatından dolayı Manisa'da başladığı eğitim hayatına değişik şehirlerde devam etmek zorunda kaldı (Üzüm, 2007: 214). Liseyi Samsun Lisesinde okudu. Bedri Noyan, Samsun Lisesi defterine 323 numara ile 1328 (M. 1912-1913) Serez doğumlu İ. Hakkı oğlu Bedri Efendi olarak kayıtlara geçmiştir. Bedri Noyan'ın okulda

1 Kitapta Bedri Noyan Dedebara'nın anlatıldığı bölümü Sabahaddin Noyan yazmıştır.

gördüğü dersler ile derslerdeki başarı durumu şu şekildedir: Türkçe-Edebiyat 5, Felsefe-İçtimaiyat 5, Tarih-Coğrafya 5, Tabii İlimler 4, Fiziki İlimler 3, Riyazi İlimler 3, Ecnebi Lisanı 5, Beden Terbiyesi ise 5'ti. Sekiz dersten toplamda otuz beş puan alan Bedri Efendi terfi ederek iyi dereceyle şahadetnamesini (diploma) almaya hak kazanmıştır (Samsun Lisesi Evrakı.). Böylece Bedri Noyan 1931 senesinde Samsun Lisesinden mezun olmuştur (Soyyer, 2019: 334). Ailesinin adı Serdarzâde olarak anılıyordu. Aile, soyadı kanunu yürürlüğe girdiğinde “Serdar” soyadını almak istemişse de Türkçe olmadığı gerekçesiyle bu kelimeyi kullanamamışlardır. Daha sonra “eşit” anlamına gelen Noyan soyadını almışlardır (Aydın, 1998: 33).

Hekimliğe Açılan Kapı: İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Yılları

Bedri Noyan, 1931 senesinde Samsun Lisesini bitirmesinin ardından aynı yıl İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine kaydını yaparak meslekî kariyerine ilk adımını atmıştır (Soyyer, 2019: 334). Noyan, eğitimi esnasında İstanbul'daki Leyli Tıp Talebe Yurdu'nda kalmıştır. Noyan'ın kaldığı bu yurt binası muhtelif yıllarda Askeri Tıbbiye Mektebi olarak kullanılan binanın yanındaki konaktır (Bamaç vd., 1970: 81). Dönemin hükümeti tarafından tıp öğrencilerinin barınma sorunlarını çözmek ve tıp fakültesini daha cazip hale getirmek için İstanbul'daki eski paşa konaklarından bazıları yurtlara dönüştürülmüştür. Tıp fakültesi öğrencileri altı yıllık eğitimleri neticesinde bu yurtlarda kaldıkları için dört yıllık mecburi hizmetleri doğuyordu². Noyan da bu yurtlarda barındığı için mezuniyeti akabinde kendisine mecburi hizmet doğacaktı.

Yıllar sonra Noyan Tıp Fakültesi'ndeki arkadaşlarını ve oraya yönelik düşüncelerini şu satırlarla dile getirmişti: “P.C.N³ sınıfında çeşitli liselerden gelerek üniversite öğrenimine başladık. İlk günlerin ürkekliği geçer geçmez hepimiz birbirimize kaynadık. Altı yıllık uzun ve çetin bir öğrenim yolunda kader birliği edecek olmamız, seçtiğimiz yolun insancılığı, tıbbiyeli oluşun bize hemen ilk günlerden aşlanmış gelenegi ve ilahi tesadiifün de iyi huylu gençleri bir araya getirmesi bu kaynaşmanın ana faktörleridir.

Çalışkan bir sınıftık. İçimizde hemen hemen tembel hiç yoktu. Öğrenim yıllarımızda en az fire veren sınıf olduğumuz gibi sonradan da kırka yakın üniversite öğretim üyesi, yüzden fazla da mütebassis vermeye, otuz yıldan beri kırılmayan ve ileride de zor kırılacak olan bir rekorumuz var. Otuz yıl önce doktor olduğumuzda yayımladığımız albümün yapraklarını karıştırıyorum.

2 <https://nilufergokce.com/makale/dr-refik-saydam-leyli-tip-talebe-yurdu>

3 Tıp Fakültesinin birinci sınıfı P.C.N. olarak adlandırılmaktaydı. Bkz. (Uğurlu, 1994: 82).

Yıl 1932... P.C.N. deyiz... (şimdiki F.K.T). Çeşitli liselerden gelmiş arkadaşlar eski Zeynep Hanım Konağı'nın büyük salonunda ders görüyoruz. Mustafa Hakkı Nalçacı Kimya, Ali Vebbi Hayvanat, Esad Şerafeddin Hoca Nebat okutuyorlar. Fizik dersi Tefik Bey adında bir hocada. Bir de Türk Maarifine ve Darülfünun'un yani eski üniversitemizin kuruluşunda emekleri geçmiş, çok yaşlı mübterem bir zat olan Said (Gelenbevi) Hocamız da Fizğin Elektrik bölümünü okutuyor.

Said Hocamız emeklilik yaşında olmasına rağmen "Ders verirken ölmek isterim" isteğine bürmeten kendisine haftada bir saat ders verilmiş. O zaman cuma günü hafta tatili. Perşembeleri öğleye kadar ders var. Said Hocamızın dersi Perşembeleri ilk saatte.

Ders yılı başında ilk derste hocamız kürsiye çıktı. Bizlere hoş geldiniz hepimize başarılar dilerim yollu bir iki söz söyledi. Sonra: "Her yıl bir arkadaşınız bana yardım eder, gelir ben ders verirken çizilecek şekilleri, yazılacak formülleri karatahtaya çizer, yazar. İçinizden yazısı güzel, resim yapabilen bir arkadaşınız kim var ise rica edeyim, bana yardıma buyursun" dedi. Arkadaşlar da bendenizi salık verdiler. Said Hoca'nın yanına kürsiye gittim. Verdiği Fransızca kitaptan bazı formüller ve şemaları tahtaya çizdim. İlk ders böyle geçti.

Ertesi hafta Said Hoca ders vaktinden 5-10 dakika önce gelip odasına girer ve: "Efendi oğlum nerede? Gelsin, bunları karatahtaya çizip hazırlasın" diye beni aratır. Arkadaşlar: "Efendi oğlum, Hoca seni istiyor" diye bana haber verdiler, yanına girdim, elini öptüm. Kitapta gösterdikleri şema ve formülleri tahtaya çizip hazırlamaya başladım...

P.C.N. sınıfını geçtik. Sonraki yıllarda da kendisini aradım, buna çok seviniirdi. Hakk'a yürüdüğünde emin olunuz, çok mübterem babam ölmüş kadar büyük bir üzüntü duymuştum. Rub-ı revan şad ve hurrem olsun" (Bamaç vd, 1970: 79-81).

Noyan, öğrencilik yıllarına denk gelen Cumhuriyetin 10. Yılı'nı (1933) Ankara'da geçirmiştir. O tarihte Ankara Numune Hastanesi'nin inşası devam etmektedir. Noyan, pratik bir şeyler öğrenmek adına yaz aylarında Başhekim Dr. Ömer Vasfi Beyin de izniyle bu hastanede çalışmıştır. Hatta hastanenin açılışında da hizmet ederek katkı sunmuştur (Bamaç vd., 1970: 95).

Lise çağlarından itibaren ilgi duyduğu şiirle (Soyyer, 2019: 334) Tıp Fakültesi öğrenciliği süresince de ilgilenmeye devam etmiştir. Tıp öğrencisi iken arkadaşlarıyla birlikte 1934 senesinde yazdığı şiirlerin bir kısmını Pınar Yolu kitabında yayımlamıştır (Aydın, 1998: 34). Tıp Fakültesi öğrenciliği esnasında bazı dergilerde de yazmaya başlar. Bazı yazılarını meslek kariyerinden ya da kişiliğinden etkilenmiş olacak ki hocasına

ithaf etmiştir. Örneğin “Eski Türk Edebiyatında Sevgi Hastalığı” başlıklı yazısını hocası Süheyl Ünver’e ithafen kaleme almıştır (Noyan, 1936: 7). Topluluklara karşı hitap edebilme yeteneğinden dolayı, tıbbiyelilerin cenazesinde arkadaşları tarafından ortaya çıkması istenen Noyan, tabutun başında yaptığı etkili konuşma neticesinde dinleyenleri etkileyerek göz yaşına boğardı (Bamaç vd., 1970: 81). Tıp Fakültesinde okurken öğrenci etkinliklerine de katılmaktan geri durmamıştır. Bunlardan birisi de Tıp Fakültesi son sınıftayken 16 Ocak 1937 tarihinde İstanbul Ticaret ve İktisat Mektebi öğrencilerinin Pera Palas salonunda düzenlediği “öğrenci çayı programı” idi. Noyan katıldığı bu programda Atatürk ve İnönü’yü de yakından görme fırsatı elde etmiştir (Aydın, 1998: 35).

Bedri Noyan öğrencilik yıllarında hocaları için de şiirler yazmıştır. 24 Nisan 1937 tarihinde İstanbul’un Taksim semtindeki Maksim Gazinosunda Tıp Fakültesi son sınıf talebelerinin hocaları ve aileleri için verdikleri “Veda Gecesi Müsameresinde” Bedri Noyan hocası Nabi Kastarlakoğlu için kendisine ait aşağıdaki şiiri okumuştur.

Hocalığım şanımdır
Talebem ki canımdır
Tüberküloz koğuşu
Benim gülistanımdır
Bil pnömotoraksı
Esas şu: suyun raksı
Bunu sende yaparsın
Bir şişeyle bir saksı!⁴

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere Noyan, öğrencilik yıllarında sosyal faaliyetlere ve insanî durumlara katılım gösteren bir duruş sergilemiştir. Noyan, 1931 senesinde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde başladığı tıp eğitimini 1937 senesinde⁵ “pekiyi” derece ile bitirmişti (TDA 8350-54973-35).

4 <http://bilimtarhi.org/bilimadamlari/kastarlak/kastarlak-tr.htm> (Erişim Tarihi: 28.09.2023).

5 Bu yıl mezun olanlar arasında ileride Profesör olarak görev yapacak önemli simalar da vardı. Bunlar; Mutahhar Yenson (Biyokimya), Mehmet Akçay (Fizyoloji), Selahattin Akkaynak (Patoloji), Feyyaz Berkay (Nöroşirürji), Halil Derman (Fizyoloji), Sabahattin Kerimoğlu (Nöroloji), Fikri Özer (Fizyoloji), Ekrem Kadri Unat (Mikrobiyoloji) (URL-3).

Hekimlik Yılları

Bedri Noyan tıp eğitiminin ardından Adana Sıtma Kursu'na katılmıştır. Askerlik görevini yerine getirmek üzere önce 1 Kasım 1937'de başlamış olan Gülhane Askeri Tatbikat Okulu'nda altı ay eğitim görmüş akabinde kıta hizmetini İzmir'de yapmıştır (Bamaç vd., 1970: 116). Askerlik dönüşünde okulunu dereceyle bitirmesine istinaden kendisi dönemin Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti tarafından Tıp Talebe Yurdu'nda kalmış olduğundan dolayı mecburi hizmetten sayılmak üzere İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hijyen Enstitüsü Asistanlığına tayin edilmiştir. Burada bir yıl çalıştıktan sonra yine mükâfat olarak Ankara Numune Hastanesi'nin kulak, burun ve boğaz bölümüne asistan olarak atanmıştır (Kurdoğlu, 1967: 482). Bedri Noyan'ın Ankara Numune Hastanesi'ne atanması dönemin başında da yer almıştır. Nitekim 21 Temmuz 1939 tarihli Ulus ve 22 Temmuz 1939 tarihli Tan gazetelerinde Tıp Talebe Yurdu 1937 senesi mezunlarından Bedri Noyan'ın Ankara Numune Hastanesi Kulak asistanlığına tayin olduğu haberi yapılmıştır (Ulus Gazetesi 1939: 2, Tan Gazetesi, 1939: 10). Noyan, Ankara Numune'deki asistanlığı döneminde ikinci kez askere alınarak bir müddet Zonguldak'ta çalıştıktan sonra yeniden Ankara Numune Hastanesine dönerek ihtisasına devam etmiştir (Bamaç vd., 1970: 116). Noyan'ın burada Prof. Dr. Max Meyer⁶'in yanında asistan olarak çalışması mesleki donanımı ve birikimi açısından kendisine önemli katkı sağlamıştır. Noyan, burada ihtisasını tamamlayarak mütehassis olmuştur (Kurdoğlu, 1967: 482).

Ankara Numune Hastanesinden sonra Dr. Bedri Noyan, Diyarbakır Numune Hastanesinde kulak boğaz ve burun şefi olarak çalışmaya başlamıştır. Noyan, Diyarbakır'da hekim olarak görev yaptığı yıllarda Diyarbakır Halkevi başkanlığı görevini de bir dönem yürütmüştür. 25 Mayıs 1943 yılında Diyarbakır Halkevi başkanlığı görevine gelen Noyan, Kasım 1944'te bu görevini Ağah Armağan'a bırakmıştır (Kardaş, 2018: 50). Noyan, Diyarbakır Halkevi başkanlığı döneminde Diyarbakır halkının sağlığına yönelik faaliyetlerde de bulunmuştur. Noyan, 18 Ağustos 1943 tarihinde CHP Genel Sekreterliğine gönderilen yazı da tifüs hastalığına karşı her gün Halkevinden radyo yayınları yapılarak mücadele verildiğine değinmiş ve bu hususta çok titiz davrandığını vurgulamıştır. Yine Birinci Umumi Müfettiş

6 Würzburg Üniversitesi'nde Kulak Burun Boğaz uzmanı olarak çalışırken Yahudi olduğu gerekçesiyle Almanya'dan ayrıldı. Ardından Ankara Numune Hastanesi'nde 5 yıl çalıştı. Aynı zamanda Ankara Numune Hastanesinin Kulak Burun Boğaz kürsüsünün başkanlığını yaptı. 1939 yılında ise Türkiye'den ayrıldı (Yıldız ve Ünvar, 2023: 226).

Avni Doğan'ın münasip gördüğü köylere gezi düzenlendiği ve köylerde tifüs ve sıtma hastalıkları konusunda köylülerin bilgilendirildiği belirtilmiştir (Çağlayan, 2013: 362).

Diyarbakır Numune Hastanesi haricinde Noyan bir müddet Gaziantep Memleket Hastanesi'nde de servis şefliği yapmıştır⁷. Noyan bu iki şehirde yaklaşık dört yıl hekim olarak çalışmıştır (Kurdoğlu, 1967: 482).

Dr. Bedri Noyan'ın Doçentlik Sınavı

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi kulak, boğaz ve burun kliniğinde açık bulunan Doçentlik kadrosuna daha önceden tezi kabul edilmiş olan Dr. Bedri Noyan başvurmuştur. Dr. Bedri Noyan 24 Nisan 1946'da perşembe günü saat 09.30'da Tıp Fakültesi Dekanlığınca daha önceden belirlenmiş jüri karşısında sınava alınmıştır. Jüri üyeleri arasında Ord. Prof. Dr. Burhanettin Toker, Ord. Prof. Dr. Nurettin Ali Berkol, Prof. Dr. Ekrem Behçet Tezel, Prof. Dr. Nabi Kaztarlak ve Ord. Prof. Fahrettin Kerim Gökay bulunmaktadır. Noyan ilk olarak jüri karşısında yediklerini yutamamaktan şikâyet eden bir hastayı muayene etmiştir. Gerek bu hasta üzerinde gerekse özafagus (yemek borusu) darlığı konusunda izahatta bulunarak jüri üyelerinin yönelttiği soruları cevaplamıştır. Muayenenin devamında hastaya özofagoskopi (yemekborusu görüntülemesi) uygulayan Noyan, özofagosun (yemek borusu) içindeki patolojik değişiklikleri direkt göstermiştir. Akabinde kendisine kolesteatomluk kronik orta kulak iltihabına yakalanmış bir hastanın ameliyatı verilmiştir. Bu denli zor bir ameliyatı da başarı ile yapmıştır.

Ameliyattan sonra Noyan, beş soruluk kura çekimi sonucunda kendisine “Burun sinüzitlerinin orbital komplikasyonları” sorusu çıkmıştır. Noyan, bu sorunun cevabını 27 Nisan 1946 tarihinde Çapa amfisinde ve sınav jürisi ile sekizinci sömestr öğrencilerinden oluşan gruba 45 dakika süren bir derste anlatmıştır.

Dersten sonra jüri kararını vermek üzere kendi arasında toplanmış, burada doçent adayının verdiği dersin içeriği ve tarzı hakkında istişare edilmiştir. Adayın genel durumu incelenmiş ve netice olarak Noyan, jürinin oy birliğiyle kulak, boğaz ve burun kliniği Doçenti olmaya hak kazanmıştır (TDA 8350-54973-35). Böylece Noyan, İstanbul Tıp Fakültesinde Ekrem Behçet Tezel'den sonra Türkiye'nin ikinci Kulak Burun

7 <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/noyan-bedri> (Erişim Tarihi: 10.10.2023).

Boğaz Doçenti olmuştur⁸. Bu vesile ile Noyan bir müddet İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğretim vazifesini yürütmüştür (TDA 8350-54973-35). Doçent olmasının ardından Noyan üçüncü kez askere alınmıştır. Bu süreçte Elâzığ Askeri Tüberküloz Hastanesinde mütehassis olarak vazifesini yerine getirmiştir (Bamaç vd., 1970: 116). Askerlik vazifesinin bitiminin ardından İstanbul Üniversitesindeki görevine devam etmiştir. 1951 senesinde İstanbul Üniversitesindeki öğretim üyeliği vazifesinden ayrılmıştır. Noyan bu dönemde çokça “şark entrikalarıyla” karşılaşmış, bunlar karşısında epeyce üzüldüğünü ancak bağlı bulunduğu Bektaşilik sayesinde dirayet gösterebildiğini belirtmiştir (Bamaç vd., 1970: 86).

Aydın ve İzmir'deki Hekimlik Yılları

1946 senesinde öğretim üyesi olarak çalışmaya başladığı İstanbul Üniversitesinden 1951 yılında ayrılan Noyan, Aydın ve İzmir'de serbest şekilde kulak burun boğaz hekimi olarak çalışmıştır⁹. Noyan Aydın'da iken bastırıldığı kağıtlarda kendisini “Birinci Sınıf Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Mütehassısı ve Operatörü” olarak tanımlamıştır (TDA 8350-54973-9). Serbest hekimlik yaptığı zamanlarda Aydın Halkevinde de çalışmış ve buranın yöneticiliğinde de bulunmuştur. Noyan'ın Aydın'a taşınmasının en önemli nedenleri arasında eşinin Aydınlı olmasıdır¹⁰. Öyle ki Bedri Noyan'ın eşi Dr. Semiha Noyan ise çocuk doktorudur. Mesleğinde mahir olan Semiha Noyan aynı zamanda bir hanımefendi olarak Aydın entelektüelleri arasında yerini almıştır¹¹.

1954 senesine gelindiğinde Noyan'ın yurtdışında hekimlik ve hocalık yapma girişiminin olduğu görülmüştür. Bedri Noyan 25 Mayıs 1954 tarihli dilekçesiyle Dışişleri Vekâletine başvurarak Afganistan'da Kâbil Tıp Fakültesi'nde¹² boş bulunan kulak burun boğaz hastalıkları kliniğinin profesörlüğüne talip olduğunu ifade

8 <http://kbbefemera.blogspot.com/2019/04/kbb-efemerasi-204-dr-bedri-noyann-hat.html?m=1> (Erişim Tarihi: 21.09.2023).

9 <http://kbbefemera.blogspot.com/2019/04/kbb-efemerasi-204-dr-bedri-noyann-hat.html?m=1> (Erişim Tarihi: 21.09.2023).

10 <https://www.kusadasikulturelmiras.com/?pnum=223&pt=Bedri+Noyan+> (Erişim Tarihi: 21.09.2023).

11 <https://www.aydin24haber.com/hasan-efendi-mahallesindeki-bey-konaklari-3074yy.htm> (Erişim Tarihi: 28.09.2023).

12 Kâbil Tıp Fakültesi 1932 yılında Türkiye'de eğitim görmüş olan Dr. Rıfık Kâmil ile o tarihlerde ülkenin başında olan Nadir Şah'ın girişimleriyle kurulmuştu (Kazu ve Güleçen, 2008: 29).

etmiştir. Bu tarihte Aydın'da serbest olarak çalışan Bedri Noyan, dilekçesinin ekine noter aracılığıyla tasdik ettirdiği doçentlik belgesini de koymuştur (TDA 8350-54973-35). Ancak 17 Mayıs 1954 tarihli belgede kulak burun boğaz kliniği için Kâbil Üniversitesi'ne gönderilecek olan hocanın Gülhane'de Doçent olarak görev yapmakta olan Yarbay Ziver Berkman olduğu anlaşılmaktadır. Muhtemelen Berkman Kâbil'e gitmekten vazgeçmiş olacak ki onun ismi çizilerek yerine Doç. Dr. Bedri Noyan yazılmıştır. Kâbil Tıp Fakültesinde görev yapacak Türk hocaların çalışma şartları Afganistan sefaretiinden gelen bilgiler ve Kabil Türk Büyükelçiliğinden aktarılan malumat arasında farklılıklar bulunmaktaydı. Afganistan Sefareti bilgilerine göre; görev alacak hocalara aylık 140 Sterlin ve 2500 Afganî tazminat ödenecek, görevli hocalar dışarıda gelir getirecek muayene yapamayacaklardır; Afgan kanunlarına göre ayrıca hocalar da gelir vergisi ödeyecekler ve hocaların yalnızca kendi yol paraları için ödeme yapılacaktır. Kâbil Türk Büyükelçiliği'nden gelen bilgilere göre ise doçentlere 600, profesörlere 800, ordinaryüslere ise 1000 dolar ödenecektir (TDA 8350-54973-37).

Noyan'ın çalışma talebine istinaden 27 Ağustos'ta Hariciye Vekâleti tarafından Doç. Dr. Bedri Noyan'a cevap yazılmıştır. Vekâlet, Noyan'ın talep dilekçesini aldığını ancak Kâbil Büyükelçiliğinden gelen yeni bilgilerde başvuru şartlarında ve çalışma koşullarında bazı değişikliklerin yapıldığını belirtmiştir. Burada çalışacak kişiler aşağıdaki şartlara tabi olacaktır:

1. Kabil Tıp Fakültesinde çalışacak Doçentlere 600, Profesörlere 800, Ordinaryüs Profesörlere ise 1000 dolar maaş verilecektir.
2. Mesken ve muayenehane tazminatları için fazladan bir para ödenmeyecek, bu ücretler maaşlara dâhil edilmiş sayılacaktır.
3. Türkçe eğitim vermek meselesine gelindiğinde fakültede tercümanlık yapabilecek sadece bir kişi bulunduğundan Fransızca, İngilizce veya Almanca dillerinden birisiyle verilmesinin bir zaruriyet olduğu belirtilmiştir.

Vekâlet, üçüncü madde üzerinde Afgan Sefareti ile münakaşa etmenin bir fayda sağlamayacağını aşikâr olduğunu belirtmiştir. Diğer şartlarda ise herhangi bir

değişiklik yoktur. Vekâlet, Bedri Noyan'a güncel şartları bildirdikten sonra nihai kararını biran evvel vermesini talep etmiştir (TDA 8350-54973-15).

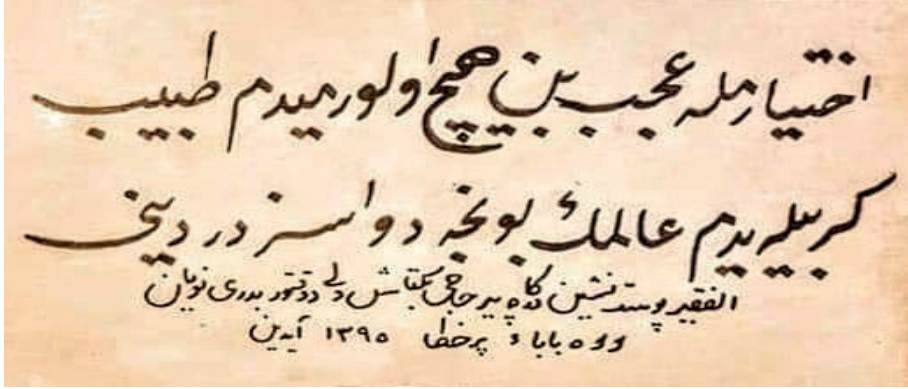
6 Eylül 1954 tarihinde Doç. Dr. Bedri Noyan Hariciye Vekâletine kararını bildiren dilekçesini sunmuştur. Noyan, mevcut oluşan şartlarda Kabil Tıp Fakültesi KBB hastalıkları profesörlüğünü kabul edemeyeceğini özür dileyerek Vekâlet'e beyan etmiştir (TDA 8350-54973-9). Böylece Doç. Dr. Bedri Noyan'ın Afganistan Kabil Tıp Fakültesinde profesör olarak çalışma ihtimali kalmamıştır.

Bedri Noyan'ın Bektaşiliğe İntisabı

Noyan, ilerleyen yıllarda hem kendi geleceğini hem de mensubu olacağı topluluğu etkileyecek olan Bektaşiliğe intisap edecekti. Noyan'ın Bektaşiliği benimsemesinde Atatürk'ün doktoru da olan Hasan Ragıp'ın etkisi büyüktür. Noyan, tıp öğrencilik yıllarında aile dostları olan Dr. Hasan Ragıp'ın evlerine gidip gelmeleri esnasında fikirlerinden ve getirdiği Bektaşilik temalı kitapların etkisiyle Bektaşiliğe meyletmiştir¹³. Noyan'ın Bektaşiliğe karşı olan ilgisini Tıp Fakültesinden hocası Ekrem Behçet Tezel de bilmekteydi. Tezel, fakültede "Deli Doçent" olarak adlandırılmıştır. Noyan'ın Bektaşiliğe olan meyline karşılık "iyi iyi" "bir deliye bir veli" lâzım" diyerek Noyan'a takılmıştır (Bamaç vd., 1970: 86). Noyan, 10 Şubat 1958 tarihinde Ankara'da Ali Naci Baykal Dedeabadan nasip alarak Bektaşiliğe intisap etmiştir. Musahibi ise kendisi gibi doktor olan Bursa eski vekili M. Talat Simer Bey olmuştur (Noyan, 1998: 350). Yaklaşık bir yıl sonra 21 Şubat 1959 tarihinde Ali Naci Dedebara tarafından kendisine dervişlik tevcih edilmiştir. Yine Ali Naci Dedebara tarafından kendisine 29 Eylül 1959'da Baba, 2 Nisan 1960 tarihinde ise Halifebaba icazetnamesi verilmiştir (Noyan, 1998: 351). Bedri Noyan, Baba olduktan sonra ayağından rahatsızlanan Dedebaranın tedavisiyle de bizzat ilgilenmiştir (Temren, 1998: 34). 13 Temmuz 1960'da Ali Naci Baykal Dedebaranın ölümünün ardından Halifebaba Bedri Noyan, Dedebara seçilmiştir (Noyan, 1998: 351).

13 08.05.1991 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, s. 14.

Noyan, çok yönlü kişiliğini hat sanatında da göstermiştir. Yaptığı hatlara hekimlik duygularını da yansıtmıştır. Bunlardan bir tanesi aşağıda yer almaktadır:

İhtiyârımla ‘aceb ben hiç olur muydum tabîb
Ger bileydim âlemin bunca devâsız derdini
(El-fakîr Post-nişîn-i Dergâh-ı Pîr Hacı Bektaş Veli. Doktor Bedri Noyan
Dedebaba-i pür-hata. 1395 Aydın.)

Serkan Çağan Kaya aracılığıyla ulaşılan Noyan Dedebaba ’ya ait bu hat yazısı 1975 yılında Aydın’da yazılmıştır. Noyan, Hacı Bektaş Veli Dergâhının postnişini olduğunu yazmakla birlikte doktor kimliğini de alttaki açıklamada belirtmiştir.

Yakın zamanlara kadar insanlar kendilerini tanıtırken “Doktor, Avukat, Öğretmen, Mühendis” gibi dünyevî ve meslekî sıfatlarını sonra ismini söylerdi. Dedebabanın da mesleğini öncelikle belirtmesi, ikinci özelliğinin de toplumda daha rahat kabul görmesi için önemli bir tercih nedeni olarak düşünmek yanlış olmayacaktır.

Ayrıca halifelik, babalık dervişlik gibi sıfatların 677 sayılı yasayla yasaklanmasına rağmen “Dedebaba” sıfatını kullanması bu inancın meşrulaştırılmasının önünü açan, yasak olmasına rağmen devletle uyumlu ve devletine saygılı olduğunu gösteren bir mesaj verilmektedir. Aynı zamanda doktor ve dedebaba sıfatı bu inancın münevver okumuş bu mertebelere çıkmış bir insan tarafından temsil edilmesi inancı saygın bir zemine çıkartılması açısından düşündürücü bir davranıştır.

Bedri Noyan ileriki yıllarda hekim arkadaşlarıyla görüşmeye devam etmiş ve tasavvufa dair düşüncelerini bu dost meclislerine yansıtmıştır. Noyan, 1982 senesinde dermatoloji uzmanı olan Prof. Dr. Atilla Varol ile görüşmesinin ardında o kadar keyif almıştır ki bu duygusunu hat sanatıyla yazdığı iki beyitle kalıcı hale getirip, Dr. Varol'a hediye etmiştir. Dr. Varol'da bunu kendisini ziyarete gelen ve bu işlere merak duyan öğrencisi Dr. Âdem Köşlü'ye armağan etmiştir. Hat yazısında şu beyitler yer almıştır:

“İnsânı alan avcuna Allah diye kimdir?
Zâhir ile bâtın ile görmüşse hekimdir”

(En alttaki satır: Hadimü'l-fıkara-yı Bektaşiyân Çâker-i Âl-i abâ Doktor Bedri Noyan Dedebara yazdı)¹⁴.

Hat yazısını yorumlayan Köşlü, ilk beyti vahdet-i vücud anlayışı içerisinde yaradan ve yaratılanın birliği ile izah etmeye çalışmıştır. İkinci dizeyi ise bir insan bir kişiyi hem dış görünüşü ile hem de iç dünyasıyla yani ruhunu okuyabilmiş ve onun gönlüne ulaşabilmişse hekimlik mertebesine yükselbildiğini açıklamıştır¹⁵.

14 Fotoğraf ve hat yazısı kaynağı için bkz. <http://kbbefemera.blogspot.com/2019/04/kbb-efemerasi-204-dr-bedri-noyann-hat.html?m=1> (Erişim Tarihi: 21.09.2023).

15 <http://kbbefemera.blogspot.com/2019/04/kbb-efemerasi-204-dr-bedri-noyann-hat.html?m=1> (Erişim Tarihi: 21.09.2023).

Eşinin memleketi olan Aydın'a yerleşmesinin ardından Aydın Lisesi doktorluğu görevini de yürüten Noyan, 1977 yılında bu görevinden yaş haddi dolayısıyla emekli olmuştur¹⁶. Bedri Noyan'ın her iki elini de rahatlıkla kullanabilmesi onun ameliyatlarda ve mesleğinde başarılı olmasına katkı sağlamıştır (Noyan, 1998: 352). Noyan Dede Baba mesleğinde de değerli bir doktor olup, İstanbul Tıp Fakültesi öğretim üyeliği yapmış, 1959 senesinde Türk Oto-Rino-Larengoloji Cemiyeti asil üyeliğine seçilmiş ve beratı kendisine verilmiştir (Noyan, 1998: 354). Mesleğinin ellinci yılında yani 1987 senesinde hekimliği bırakmıştır (Aydın, 1998: 33).

Doç. Dr. Bedri Noyan'ın Tıp Alanında Tespit Edilebilen Çalışmaları

Kurdoğlu, eserinde Noyan'ı başarılı ve sürekli kendisini geliştirmeye yönelik gayret gösteren bir hekim olarak tanımlamıştır. Kurdoğlu'nun aktarmasına göre 1967 yılına kadar Noyan'ın çeşitli mecmua ve kongrelerde yirmiyi aşkın özgün makale ve konuşması vardır. Ayrıca o tarihte Noyan bir de ders kitabı hazırlamaktadır (Kurdoğlu, 1967: 482). Bamaç ise Noyan'ın bütün K.B.B. kongrelerine katıldığını ve burada ilmi tebliğlerde bulunduğunu, on beş tebliğ ve yayınının olduğunu belirtmiştir (Bamaç vd., 1970: 116). Noyan'ın tıp alanında tespit edilebilen çalışmaları aşağıda sıralanmıştır:

Bedri Noyan, "Laryngectomie Totale Yapılmış Bir Hançere Carcinomu Vak'ası", *Anadolu Kliniği Dergisi*, Yıl: 9, S. 2, Nisan 1941, s. 76-81.

Bedri Noyan, "Otogen Meningitis", *Anadolu Kliniği Dergisi*, Yıl: 9, S.3, 1941, s. 128-131.

Bedri Noyan, "Bademcik Taşı 1", *Anadolu Kliniği Dergisi*, S. 1, 1943, s. 13-15.

Bedri Noyan, "Kulak, Burun ve Boğazda Yabancı Cisimler", *Karacadağ*, Cilt: 6, S.62 (Haziran), Diyarbakır, 1943, s.765-767.

Bedri Noyan, *Yüz Sarkomları* (Tez), 1945.

Bedri Noyan, "Bir Subdural Abse Vakası Münasebetiyle Su un Cas de l'Abces Sub-dural", *Tıp Fakültesi Mecmuası*, S. 1, 1948, s. 35-45.

Bedri Noyan, *Sinusitis'lerin Orbita Complication'ları Hakkında*, Kenan Matbaası, 1948.

16 <https://www.kusadasikulturelmiras.com/?pnum=223&pt=Bedri+Noyan+> (Erişim Tarihi: 21.09.2023).

Bedri Noyan, "Hâkimden Hekime (681. Ölüm Yıldönümü Vesilesiyle Mevlana'nın Değerli Eseri Mesnevi'den Dert, Derman, Zehir, Hasta, Hastalık, Ruh, Beden, Doktor Mevzulu Beyitler", *Türk-Oto-Rino-Laringoloji Cemiyeti III. Milli Kongresi*, İstanbul 1956, s. 66-86.

Yukarıdaki çalışmalarında da görüldüğü üzere Bedri Noyan, başta kendi uzmanlık alanı olmak üzere, yüz dokusu, bademcik ve hekimliğin sosyal ve insanî yönlerine dair çalışmaları kaleme almıştır.

Sonuç

Yakın tarihte yaşamış bir şahsiyetin araştırılmasının avantajı olabileceği gibi dezavantajlarının da olması kaçınılmazdır. Bedri Noyan Dedebaba gibi çok yönlü bir kişiliğin kaleme alınma çabasında da ne yazık ki bu dezavantajlı durumla sık sık karşılaşmıştır. Noyan'ın Dedebaba kimliğinin ön planda olması onun diğer meziyetlerini yeterince tanınamamızın maalesef önüne geçmiştir. Bu durum Noyan'ın diğer yetkinlikleri hakkında yapılan çalışmaların sayıca az olmasına yol açmıştır. Elinizdeki çalışmanın meydana getirilmesinde bu yönde var olan eksikliğin önemli bir etkisi vardır. Yazının kaleme alınmasındaki dezavantajlı diğer bir durum ise hukukî ve diğer etkenlerden dolayı tıp alanında Noyan ile ilişkili kurumlardan bilgi alamayışımızdır. Nitekim Noyan'ın çalıştığı kurumlar günümüze kadar varlığını devam ettirememiş, varlığını sürdürenden ise kişisel bilgi gizliliği sebebiyle gerekli malumat elde edilememiştir.

Ancak kısıtlılıklara rağmen çalışmayı özgün kılacak bilgi ve belgelerin tespiti çalışmanın omurgasını oluşturmuştur. Bilhassa son yıllarda araştırmacıların hizmetine açılmış olan Türk Diplomatik Arşivi'nden Bedri Noyan ile ilgili tespit edilen belgeler makalenin zenginliği açısından önem arz etmiştir. Tarafımızca yapılan çalışmanın müstakil olarak Noyan'ın hekimliğine yönelik kaleme alınan ilk çalışma olması, şüphesiz ki noksanlıklar olsa dahi literatür açısından oldukça mühimdir. Noyan'ın elli yıl boyunca icra ettiği ve insanlara şifa dağıttığı hekimlik yönünün ortaya konulması muhakkak ki araştırmacılar tarafından onun diğer meziyetlerine yönelik yapılacak olan çalışmalara ilham olacaktır.

Noyan, Tıp Fakültesi öğrencilik yıllarında Bektaşiliğe ilgi göstermiştir. Noyan'ın Bektaşiliğe karşı gösterdiği bu ilgisinde Dr. Hasan Ragıp'ın etkisi büyük olmuştur. Dönemin Dedebabası olan Ali Naci Baykal'dan nasip alarak tarıkata intisap etmiştir. Noyan, tarikatta derviş, baba ve halifebaba gibi çeşitli mertebelerin ardından Ali Naci Baykal'dan sonra Dedebaba makamına seçilmiştir. Noyan, Dedebaba makamındayken kaleme aldığı yazılarında hekimlik unvanlarını (Doktor, Doçent, Operatör) her daim kullanmıştır. Bu da onun hekimlik mesleğini ne denli özümsemiş olduğunu göstermektedir.

Tıp tahsilini dereceyle bitiren Noyan, bu başarısını hekimlik mesleğinde de devam ettirerek Türkiye'de kulak, burun ve boğaz alanında doçent unvanını alan ikinci kişi olarak kayıtlara geçmiştir. Türlü entrikalardan dolayı akademik kariyerine devam edemeyen Noyan, 1951 tarihinde üniversitedeki vazifesinden ayrılarak serbest hekim olarak çalışmaya başlamıştır. Bir dönem Afganistan'da Kâbil Tıp Fakültesinde profesör kadrosunda çalışma arzusunda olan Noyan, şartların kendisi için uygun olmamasından ötürü bu isteğinden vazgeçmiştir. Esasında bu durum Noyan'ın İstanbul Üniversitesinden ayrıldıktan sonra akademik kariyerini yurt dışında da olsa devam ettirme arzusunu göstermesi açısından önemlidir. Mesleğine Türkiye'de devam etme kararı veren Noyan, Anadolu'nun muhtelif yerlerinde değişik zaman dilimlerinde hekim olarak çalışmış ve Anadolu halkına elli yıl boyunca şifa dağıtmıştır.

KAYNAKÇA

- ALTI, Aziz (2019). *Balkanlarda Bektaşilik (XVII-XVIII. Yüzyıllar)*. Ankara: La Kitap.
- AYDIN, Ayhan (1998). "Doç. Dr. Bedri Noyan (Dedebara) İle Söyleşi". *Cem* 73, s.33-39.
- BALİBEYOĞLU, Lalifer, (1998). "Geleneksel Türk Sanatları Açısından Bedri Noyan Dedebara". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, S. 98, s. 41-52.
- BAMAÇ, Sabahattin, vd., (1970). *Tıp Yolunda Otuz Yılın Hatırası 1937-1967*. İstanbul: İstanbul Matbaa Sanat Enstitüsü.
- Cumhuriyet Gazetesi (08.05.1991), s. 14.
- ÇAĞLAYAN, Ercan (2013). "Diyarbakır'da Sağlık Alanındaki Gelişmeler [1923-1946]". *Jassı*, Volume 6 Issue 6, s. 351-365.
- Dışişleri Bakanlığı Türk Diplomatik Arşivi (IDA). 8350-54973-9, 8350-54973-15, 8350-54973-35, 8350-54973-37.
- GÜZEL, Abdurrahman (1998). "Türk Kültürü Hacı Bektaş Veli ve Tanıdığım Yönleriyle Bedri Noyan", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, S. 5, s. 23-24.
- KARDAŞ, Cansel (2018). *Diyarbakır Halkevi ve Karacadağ Dergisi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- KAZU, İ. Yaşar ve Güleçen, Sadık (2008). "Afganistan Eğitim Sisteminin İncelenmesi", *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, S.3, s. 25-31.
- KURDOĞLU, Veli Behçet. (1967). *Şair Tabibler*. İstanbul: İstanbul Fetih Derneği.
- NOYAN, Bedri (1998). *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik C.1*. İstanbul: Şahkulu Sultan Dergâhı-Ardıç Yayınları.
- NOYAN, Bedri (1936). "Eski Türk Edebiyatında Sevgi Hastalığı". *Servet-i Fünûn (Uyanış) Dergisi*, s. 7.
- Samsun Lisesi Arşivi. *Samsun Lisesi Defteri*. 313.
- SOYYER, A. Yılmaz (2019). *Hünkâr Ansiklopedik Bektaşî Sözlüğü*. İstanbul: Post Yayınevi.
- TEMREN, Belkis (1998). "Ene'l-Aşk Menziline Eren Bedri Noyan Dedebara", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 33-40.
- Tan Gazetesi, (22 Temmuz 1939), s. 10.
- UĞURLU, M. Cemil (1994). "1993 Üniversite Reformu Kuşağından Bir Büyük Hekim: Prof. Dr. Nusret h. Fişek (1914-1990)", *Toplum ve Hekim*, C. 9, S. 63, s. 81-92.
- Ulus Gazetesi, (21 Temmuz 1939), s. 2
- ÜZÜM, İlyas (2007). "Bedri Noyan". *DİA*, C. 33, İstanbul. s. 214-215.
- YILDIZ ÖZLÜ, Z ve Ünüvar, S (2023). "Ankara Numune Hastanesinde Alman Bilim İnsanları ve Albert Eckstein". *Asia Minor Studies*, C. 11 S. 2, s.221-234.
- <http://kbbefemera.blogspot.com/2019/04/kbb-efemerasi-204-dr-bedri-noyann-hat.html?m=1> (Erişim Tarihi: 21.09.2023).
- <https://www.kusadasikulturelmiras.com/?pnun=223&pt=Bedri+Noyan+> (Erişim Tarihi: 21.09.2023).
- <https://nilufergokce.com/makale/dr-refik-saydam-leyli-tip-talebe-yurdu>
- <https://www.aydin24haber.com/hasan-efendi-mahallesindeki-bey-konaklari-3074yy.htm> (Erişim Tarihi: 28.09.2023).
- <http://bilimtarihi.org/bilimadamlari/kastarлак/kastarлак-tr.htm> (Erişim Tarihi: 28.09.2023).
- <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/noyan-bedri> (Erişim Tarihi: 10.10.2023).

Ek 2. Bedri Noyan'ın Doçentlik Belgesi

№-5420
Y. No.
C. No.

Türkiye Cumhuriyeti

T. C.
AYDIN NOTERLERNİN
(Notary-Tokla)
№-5420
Noteri

H. SURET

Istanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak,Boğaz,
Burun kliniği --- Guraba Hastahanesi: NO.34
29/4/46

Tıp Fakültesi Dekanlığına

Kulak Boğaz, Burun kliniğinde açık bulunan Doçentliğe istekli ve evvelce tezi kabul edilmiş olan DR. Bedri Noyan , 25/4/46 Pazartesi günü saat 9, 30 da dekanlık tarafından seçilmiş bulunan Jüri hüsurunda kendisine verilen ve yediklerini yutamasından çıkışyet eden bir hastayı muayene ederek gerek bu hasta üzerinde gerekse Ösefagus darlığı konusu hakkında izahat ve hoy'et Üyeleri tarafından tevcih edilen sorulara gerekli cevaplar vermiştir. Aynı zamanda bu hastada Ösefaguskopide tatbik etmek suretile Ösefagus içindeki patolojik değişiklikleri direkt olarak göstermiştir. Bundan sonra kendisine verilen " Kolesteatomükrenik orta kulak iltihabi" ile malûl olan bir hastanın radikal ameliyatını başarı ile yapmıştır.

Ameliyattan sonra Jüri Üyeleri tarafından beğ serunun kur'asını geçmiştir. Kur'ada " Burun sinüsitlerinin orbita komplikasyonları" çıkmıştır.

Bu mevzu üzerinde 27/4/46 Günü ÇAPA anfiisinde ve jüri önünde 6.inci sümestir talebesine 45 dakika süren dersini vermiştir.

Dersden sonra Jürinin gisli toplantısında ada yin verdiği dersin tarz ve muhtevası üzerinde konuşulmuştur. Adayın genel durumu incelenmiş ve ne ticide Tıp Fakültesi Kulak, Boğaz,Burun kliniği - Doçentliğine adlanması Jüri tarafından ey birliği ile uygun görülmüş olmakla işbu marbatanis hazır lanarak sunuldu. ----

Noter kâğıdı Nümeve : 1

12.11.2021 tarih ve 33507950 sayılı Karar ile gizliliği kaldırılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti

No-5420
 C.No.

T. C.
AYDIN NOTERLİĞİ
(Makdar Tekke)

No-5420

Noteri

Beyanı Ka.	
100 Harç	
15 Meter	
60 Yazı	
30 F. Zam	
40 Eğitim	
60 Dama	
305 Toplam.	

İkinci Sahife :

I. inci cerrahi kliniği ORD.PROF.Burhanettin Toker
(İmzası)

Anatomi enstitüsü ORD.PROF.DR.Nurettin Ali Berkol
(İmzası)

Kulak ,Boğaz, Burun kliniği prof.Özürü DR. Ekrem -
Behçet Fesal. (İmzası)

Tedavi kliniği prof. DR. Nahi Kastarlık.
(İmzası)

Nüroloji kliniği ORD.PROF.Fahrettin Kerim Gükay.
(İmzası)

Dairede iki nüsha olarak yazılan bu vesika su
retinin bana ibraz edilen görüp mukabele ederek go
ri verdigin aslinin aynı oldugunu tasdik ederim.
Bu gün ²⁴indekuziyüz elli dört yılı Mayıs ayının
Yirmi dördüncü Pazar ertesi gündür. 24/5/1954
İbraz eden : DR. Bedri Meyan.
T. C.
AYDIN NOTERLİĞİ
(Makdar Tekke)

Dr. Bedri Meyan

HARÇ PULLARI
 Daire nüshasına yapıştırılmıştır.

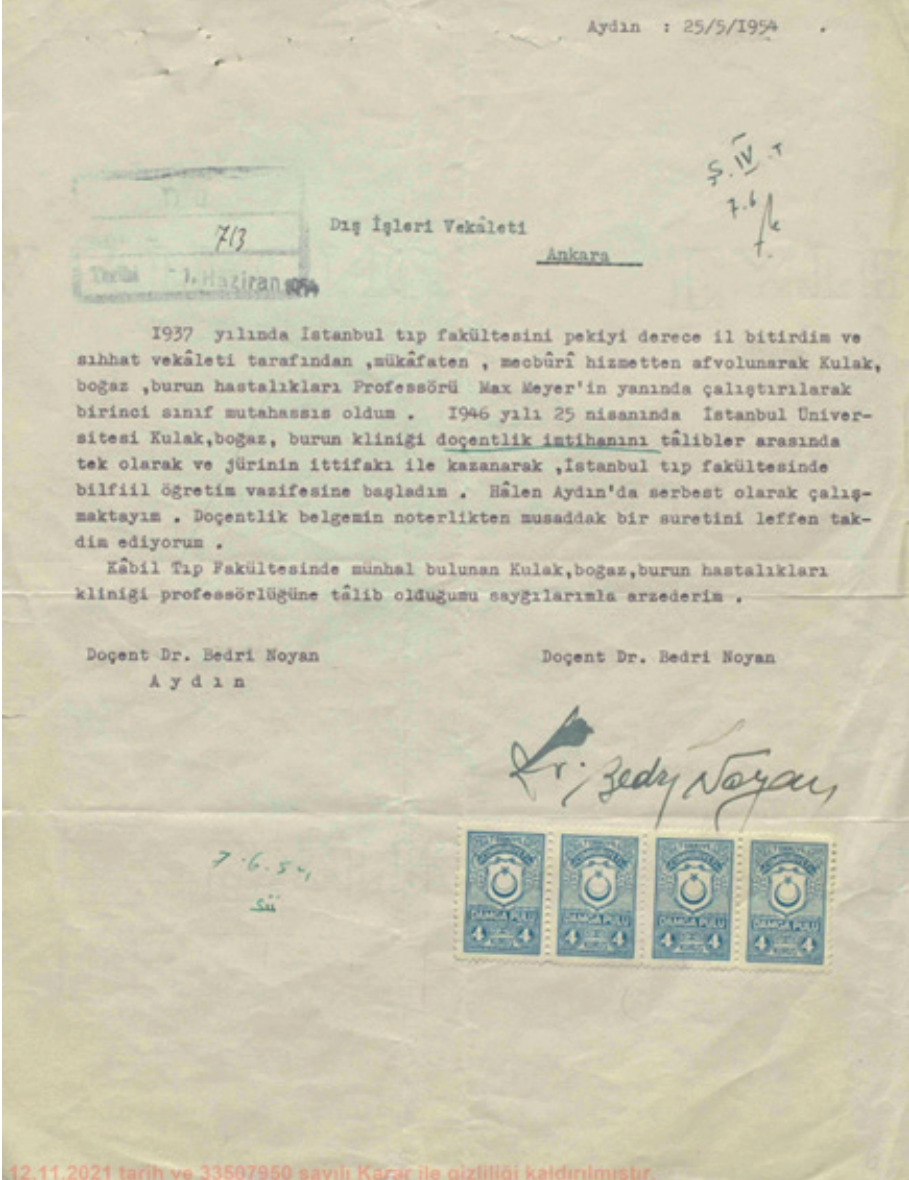

Noter kâğıdı
Nüshası : 1

12.11.2021 tarih ve 33507950 sayılı Karar ile gizliliği kaldırılmıştır.

Dama Makbuzası

Ek 3. Bedri Noyan'ın Kabil Tıp Fakültesinde Çalışma Talebi Dilekçesi

Ek 4. Bedri Noyan'ın Kabil Tıp Fakültesinde Çalışamayacağını Belirttiği Dilekçesi

DOÇENT DR. OP. BEDRİ NOYAN
Birinci Sınıf
Kulak, Burun, Boğaz Hastalıkları
Mütehassısı ve Operatörü

Aydın 6 / 9 / 1954

hariciye vekâleti yüksek
makaamında
Ankara

27-8-1954 gün ve 92282/2228
sayılı yazılarında bildirilen
şerait ile Kabil Tıp Fakültesi
Kulak, B. B. Hastalıkları Profesör-
lüğüne kabul edemeyeceğimi,
özür dileyerek arz eder
sonsuz saygılarımı sunarım.

Doçent Dr. Bedri Noyan

1.4
1.9
1.10

Dr. Bedri Noyan

1849
9. Eylül 1954

12. Telefon: Ev: 16307 Muayenehane: 496 gizliliği kaldırılmıştır.